

"Establishing and Capacity Building of a Southern Serbian Academy and a National Conference for Vocational Higher Education in Serbia – ECBAC"

PRIZNAVANJE PERIODA MOBILNOSTI I VODIČ KROZ PRENOS ESPB BODOVA

*"Establishing and Capacity Building of a Southern Serbian Academy and a National Conference for Vocational Higher Education in Serbia – **ECBAC**"*

PRIZNAVANJE PERIODA MOBILNOSTI I VODIČ KROZ PRENOS ESPB BODOVA

Izdavanje ove publikacije realizovano je u okviru međunarodnog projekta: TEMPUS ECBAC 517200 "Establishing and capacity building of the southern serbian academy and the national conference for vocational higher education" koji kroz TEMPUS program finansira Evropska unija.

Sadržaj publikacije odražava samo lične stavove autora. Evropska Komisija ne može da bude odgovorna za korišćenje informacija iz ove publikacije.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained there in.

Izdavač:

Visoka tehnička škola strukovnih studija
Aleksandra Medvedeva 20, 18 000 Niš, Srbija

Autori:

ECBAC konzorcijum

Priprema za štampu:

Goran Milosavljević

Korice:

Goran Milosavljević

Štampa

"Punta", Niš

Tiraž:

1000 primeraka

SADRŽAJ

1. Uvod	1
2. Mali rečnik ECTS-a	1
3. Istorijat i osnovne karakteristike ECTS-a	3
4. Osnovne karakteristike ECTS-a	3
5. ECTS bodovi	4
6. Modularizacija nastave	5
7. Načela priznavanja perioda mobilnosti	6
8. Osnovni kriterijumi za prenošenje i priznavanje espb bodova	7
9. Tumačenje i pretvaranje ocena koje je student dobio tokom perioda mobilnosti u ustanovi-primaocu	8
10. Čuvanje podataka i informisanje	9
11. Prilog 1	10
12. Prilog 2	12
13. Prilog 3	14
14. Prilog 4	18
15. Prilog 5	20
16. Prilog 6	22
17. Prilog 7	23
18. Prilog 8	25
19. Prilog 9	27

PREDGOVOR

Ova publikacija namenjena je studentima visokih škola udruženih u Mrežu visokih škola strukovnih studija pod nazivom „Prva akademija strukovnih studija“ (u daljem tekstu: PASS) i predstavlja podršku aktivnostima koje PASS obavlja u sklopu međunarodnog projekta: Establishing and capacity building of the Southern Serbian Academy and the National Conference for Vocational Higher Education (ECBAC), Tempus projekat-517200-1-2011-1-BE-TEMPUS-SMGR

Cilj publikacije je, da na pristupačan način ustanovama koje su implementirale mobilnosti ukaže na način priznavanja perioda mobilnosti i na način prenosa ESPB bodova stečenih tokom perioda mobilnosti.

PRIZNAVANJE PERIODA MOBILNOSTI I VODIČ KROZ PRENOS ESPB BODOVA

UVOD

Visoko obrazovanje u Srbiji se u ovoj deceniji nalazi pred velikim izazovima, od kojih je najveći uključivanje visokoškolskih ustanova u jedinstven evropski obrazovni prostor koji promoviše Bolonjski proces. Jedan od osnovnih «alata» u izgradnji jedinstvenog prostora evropskog obrazovanja jeste **ECTS - Evropski sistem prenosa bodova** koji pre svega obezbeđuje nacionalnim obrazovnim sistemima širom Evrope transparentnost u odnosu na druge obrazovne sisteme, tržište rada i studente i omogućuje efikasnu pokretljivost studenata i profesora unutar Evrope.

Opšti principi i mehanizmi sistema ECTS prihvaćeni su širom Evrope i predstavljaju danas već univerzalan sistem za komunikaciju između akademskih institucija. Iako je polazna ideja u razvoju ovog sistema bila povećanje mobilnosti studenata u jedinstvenom evropskom prostoru visokog obrazovanja, iskustva su pokazala da uvođenje principa ECTSa istovremeno podstiče svaku instituciju i na reformu sopstvenih obrazovnih programa, na postizanje veće fleksibilnosti u obrazovnoj delatnosti kao pretpostavke šire lepeze izlaznih profila i na promene u organizaciji nastave usmerene ka povećanju efikasnosti studija. Upravo su to razlozi koji podstiču i naše institucije visokog obrazovanja na ubrzane pripreme za uvođenje sistema ECTS u svoju praksu, čak i u uslovima kada je vreme pune dostupnosti evropskih programa mobilnosti studenata još uvek neizvesno.

Cilj ovog vodiča je detaljnije upoznavanje naše akademske javnosti sa osnovnim postavkama, metodologijom primene i pratećim dokumentima ECTSa. U izradi ovog informativnog materijala korišćeni su materijali Evropske komisije i odgovarajući priručnici za primenu sistema ECTS u visokoobrazovnim institucijama. Korisni materijali iz ove oblasti mogu se naći na internet adresama Evropske komisije, Erasmus programa i Enik-Narik mreže.

MALI REČNIK ECTS-a

European Credit Transfer System, **ECTS – evropski sistem prenosa bodova/ kredita** osmišljen je kao jedinstven sistem koji omogućava lakšu prepoznatljivost i poređenje različitih obrazovnih programa na univerzitetima i drugim visokoobrazovnim institucijama u zemljama Evrope. Sistem je zasnovan na bodovima koji izražavaju opterećenje studenta u savlađivanju određenog programa studija (60 bodova za akademsku godinu, 30 za semestar, 20 za trimestar). Primena sistema ECTS u univerzitetskoj praksi doprinosi pokretljivosti studenata u evropskom prostoru visokog obrazovanja, uz mogućnost prenosa i akumulacije bodova stečenih u različitim institucijama, pa time predstavlja i osnov kvalitetne međuuniverzitetske saradnje i studenata i nastavnika.

Credits – bodovi / krediti su ključni elementi ECTS. Bodovi/krediti se dodeljuju pojedinim kursevima/modulima/predmetima, kao i drugim oblicima savladavanja predviđenog programa studiranja (seminari, projekti, ispiti, rad na terenu, disertacije...). Oni predstavljaju kvantitativno merilo ukupno uloženog rada studenta u savlađivanju predviđenog gradiva i dodeljuju se studentu nakon uspešnog okončanja određenog programa.

Student workload– opterećenje studenta u savlađivanju određenog programa/predmeta/kursa predstavlja relativno merilo ukupnog rada studenta koji podrazumeva vreme provedeno na nastavi (predavanja, vežbe, seminari, konsultacije), kao i vreme provedeno u pripremi za nastavu, učenju, radu na projektima i u izradi seminarskih i drugih radova, praksi i dr. Opterećenje se iskazuje putem bročane vrednosti (broj bodova) u odnosu na ukupno opterećenje tokom akademske godine (60 bodova).

Student Application Form – formular za prijavljivanje studenta za studije na drugoj visokoškolskoj instituciji je dokument ECTSa koji obuhvata osnovne podatke o studentu i matičnoj instituciji. Prijava se popunjava uz konsultacije sa ECTS koordinatorom matične institucije i uz nju se prilaže predlog **ugovora o studiranju i prepis ocena**.

Learning Agreement – ugovor o studiranju na nematičnoj visokoobrazovnoj instituciji je dokument koji definiše program studiranja za svakog studenta, a potpisuju ga student, matična institucija i institucija-domaćin. Ovim ugovorom se obezbeđuje priznavanje realizovanog programa na instituciji domaćinu od strane matične institucije. Sačinjava se kao preliminarni dokument i može se menjati tokom boravka studenta uz saglasnost svih potpisnika.

Transcript of Records – prepis ocena je dokument koji instituciji domaćinu pruža detaljne podatke o prethodno realizovanom obrazovnom programu na matičnoj instituciji (iskazanom i putem ECTS bodova za svaki položen predmet/kurs) i postignutim rezultatima u njegovom savlađivanju za studenta koji podnosi prijavu. Uspeh studenta se iskazuje kako na bazi važećeg domaćeg sistema ocenjivanja tako i paralelno primenom opšte skale ECTS ocena.

Information Package – informacioni paket/informator o studijama predstavlja vodič kroz program i pravila studija na određenoj visokoškolskoj instituciji, koji daje kompletnu informaciju o obrazovnim profilima, predmetima/kursevima (obaveznim i izbornim) i sistemu studiranja. On obavezno mora da sadrži opis sadržaja predmeta, predviđenog opterećenja za njihovo savlađivanje (izraženo ECTS bodovima) i detalje o sistemu polaganja ispita i načinu ocenjivanja. Istovremeno treba da pruži zainteresovanim studentima i akademskom osoblju informacije o samoj instituciji, uslovima života (smeštaj, osiguranje, medicinska zaštita) i drugim pratećim aktivnostima na određenom univerzitetu, odnosno visokim školama.

Diploma Supplement – dodatak diplomi je dokument koji se prilaže diplomi ili drugom dokumentu o završenom određenom stepenu studija (sertifikat, akademski stepen) sa ciljem detaljnijeg uvida u nivo, prirodu, sadržaj studija, sistem i pravila studiranja na određenoj visokoškolskoj instituciji. Ovaj dokument sačinjava nacionalna visokoobrazovna institucija koja izdaje i diplomu,

u skladu sa opštim modelom ovog dokumenta koja je usvojena na evropskom nivou.

Recognition of Diplomas/Qualification – priznavanje diploma/kvalifikacija je postupak priznavanja određene kvalifikacije stečene u drugom obrazovnom sistemu, uz procenu i utvrđivanje ekvivalenta diplome/akadenskog zvanja/kvalifikacije u odnosu na domaći sistem i važeću domaću nomenklaturu.

ISTORIJAT I OSNOVNE KARAKTERISTIKE ECTS-a

Evropska zajednica kroz bolonjski proces promoviše saradnju u visokom obrazovanju kao moćno sredstvo za unapređenje kvaliteta obrazovanja, a mobilnost studenata i nastavnog osoblja među visokoškolskim ustanovama je dominantan element te saradnje. ERASMUS program, jasno, demonstrira da studiranje u inostranstvu može biti naročito važno iskustvo i to ne samo u smislu upoznavanja drugih zemalja, ideja, jezika i kultura, već i kao važan element u ostvarivanju akademske i profesionalne karijere.

Priznavanje studiranja i diploma je preduslov za kreiranje otvorenog evropskog obrazovnog prostora u kojem se studenti i profesori mogu kretati bez prepreka. Upravo iz ovih razloga se razvio Evropski sistem prenosa bodova, u početku kao pilot projekat 144 evropska univerziteta u okviru ERASMUS programa u cilju unapređenja priznavanja u inostranstvu diploma i delova studija okončanih u matičnoj zemlji. Ubrzo potom ECTS je prestao da bude samo pilot projekat i uključivanjem još mnogo evropskih univerziteta dobio mnogo širu evropsku dimenziju. Visokoškolske ustanove u Srbiji su dugo bili izolovane od svih evropskih tokova u oblasti visokog obrazovanja, a sada posle promena koje su se desile 2000. godine suočavaju se sa izazovima koje im se nameću u prestrukturiranju čitavog visokog obrazovanja u skladu sa evropskim tendencijama i izazovima koje im nudi moguće skoro uključivanje u programe razmene studenata i nastavnika.

OSNOVNE KARAKTERISTIKE ECTS-a

ECTS je pre svega jedan efikasan instrument za kreiranje transparentnosti programa koje nude visokoobrazovne institucije i diploma koje izdaju. ECTS gradi mostove među institucijama i time širi mogućnost izbora za studente. Sistem olakšava institucijama priznavanje rezultata studenata u savlađivanju određenog programa studija putem upotrebe opšte prihvaćenih mera – bodova/kredita i ocena – i obezbeđuje jedinstven pristup u interpretiranju nacionalnih sistema visokog obrazovanja širom Evrope.

ECTS se zasniva na tri osnovna elementa:

1. na informacijama o visokoobrazovnoj instituciji koje daju uvid u nastavne programe i druge opšte uslove života i rada studenata potencijalnim partnerskim institucijama i zainteresovanim studentima;
2. na informacijama o studijskom programu koji je student pohađao i njegovom uspehu u savladavanju programa;

3. na međusobnom ugovoru između partnerske institucije i studenta koji obezbeđuje priznavanje programa studija koje je student uspešno okončao u određenoj instituciji.

Upotreba ECTS bodova omogućava procenu ukupnog opterećenja studenta prilikom savlađivanja nekog dela studijskog programa, ali ne i o tome kako je student savladao to gradivo. Ocene, izražene paralelno primenom lokalnog načina ocenjivanja i kao ECTS ocene (prema dogovorenoj jedinstvenoj skali ECTSa) predstavljaju merilo postignutog uspeha.

ECTS BODOVI

ECTS bodovi su brojčana vrednost (između 1 i 60) koja se dodeljuje predmetima/kursevima da bi se opisao koeficijent opterećenja studenta prilikom savlađivanja predviđenog gradiva. Oni oslikavaju količinu rada koju svaki predmet/kurs zahteva u odnosu na ukupnu količinu rada koja je potrebna da se završi cela godina studija u određenoj instituciji, tj. predavanja, praktičan rad, seminari, konsultacije, rad na terenu, sopstveno učenje – u biblioteci ili kod kuće – i ispite ili druge aktivnosti procenjivanja postignutog uspeha. ECTS bodovi stoga reprezentuju **celokupan rad studenta**, a ne samo vreme provedeno na nastavi.

Prilikom izračunavanja broja bodova za određen predmet/kurs treba uzeti u obzir sledeća dva polazišta i standarada:

1. jedna akademska godina nosi 60 bodova, jedan semestar 30, a trimestar 20 bodova;
2. student prilikom studiranja radi (učestvuje na nastavi i konsultacijama, priprema se za nastavu, uči, priprema seminarske radove, projekte i sl.) kao i svaki drugi radnik ne više od 8 sati dnevno 5 dana nedeljno, tj. ukupno 40 sati nedeljno.

Ukupan broj radnih sati studenta u semestru iznosi $22,5 \times 40 = 900$ sati. Broj bodova koji pripada jedanom kursu u trajanju od jednog semestra (**X**) je direktno srazmeran broju sati (**Y**) koje student provede na nastavi tog kursa, pripremajući se za nju, pišući referate, seminarske radove i sl. Na taj način može se postaviti proporcija:

$$\mathbf{X : 30 \text{ bodova} = Y : 900 \text{ sati}}$$

Kada se primeni prethodno navedena proporcija, dobija se vrednost od **4 boda** za ovaj kurs.

Student može da izabere kurseve u jednom semestru, uz konsultaciju sa kordinatorom matične institucije koji je zadužen za rad sa studentima, tako da se u načelu uklopi u 30 bodova po semestru. Uzimanje više ili manje kurseva pa time i bodova dozvoljeno je jedino uz odobrenje koordinatora na njegovoj instituciji.

Korišćenje decimala u bodovanju (na primer 1,82 boda) bi trebalo izbeći ili barem ograničiti na polovinu boda. Iako korišćenje decimala u bodovanju može biti matematički tačno, to može da stvori probleme jer većina institucija ne smatra da je potrebna takva preciznost u dodeljivanju bodova.

U modularnim programima u kojima svi kursevi nose istu težinu, ili tamo gde postoji sistem bodovanja koji se zasniva na radu studenta, jedino je potrebno izvršiti konverziju. Na primer, norveški sistem je modularan i zasniva se na bodovima, sa 20 bodova po godini studija. Da bi se norveški bodovi prebacili u ECTS potrebno je samo pomnožiti njihovu vrednost sa 3 i dobija se ekvivalentna vrednost u ECTS bodovima.

Za ostale sisteme bodovanja koji se zasnivaju samo na vremenu provedenom u nastavi konverzija u ECTS je moguća pod uslovom da se uračunaju i ostali već spomenuti aspekti rada studenta. Ponekad je prisutna nejednaka raspodela koeficijenta opterećenja među semestrима u okviru jedne godine studija, no ovo ne bi trebalo da predstavlja veći problem ukoliko godina ukupno nosi 60 bodova. Ukoliko je takva situacija, napomena u informatoru sprečiće iznenađenja za studente koji sastavljaju program studiranja u inostranstvu koji uključuje kurseve sa različitih godina studija.

Opšta filozofija ECTS je omogućavanje fleksibilnosti i to se dosledno primenjuje i u slučaju dodeljivanja bodova. Na institucijama ostaje da pokažu doslednost u dodeljivanju bodova sličnim programima studija.

MODULARIZACIJA NASTAVE

U nekim obrazovnim sistemima programi studija su podeljeni na celine – module. Cilj modularizacije nastave je bolje profilisanje nastavnih sadržaja i njihovo povezivanje usmereno ka postavljenim ciljevima ukupnog nastavnog programa. U široj tematskoj oblasti bitnoj za određenu završnu kvalifikaciju, moduli obuhvataju blokove nastave i drugih aktivnosti studenata (praktična nastava, terenski rad, rad na projektima, seminarski radovi) usmerenih na sticanje specifičnih znanja i veština. Postoji više nivoa modularizacije nastave, pri čemu je modul uvek jedan zatvoreni deo neke celine (predmeta, grupe predmeta ili celog obrazovnog profila). Načini modularizacije nastave su veoma različiti i ne mogu se dati opšte preporuke. U nekim slučajevima modularizacija podrazumeva grupisanje manjih nastavnih celina iz određene oblasti, a u drugim podelu velikih blokova nastave na manje celine, pri čemu je jedan od ciljeva i postizanje ravnomernije raspodele opterećenja studenata tokom studija. Moduli mogu biti obavezni i izborni, pogodno je da nose približno isti broj ECTS bodova, a njihovim kombinovanjem može se obezbediti raznovrsnost izlaznih profila.

Student škole, članice „Prve akademije strukovnih studija“ (u daljem tekstu: PASS) koji je na osnovu potpisanog Ugovora o učenju bio na razmeni, ima pravo da mu nakon povratka sa razmene matična ustanova prizna rezultate koje je ostvario u ustanovi-primaocu.

Priznavanje perioda mobilnosti je postupak kojim se utvrđuju rezultati koje je student postigao na razmeni i donosi odluka o načinu priznavanja položenih ispita (ESPB bodova i ocena) što se po okončanom postupku utvrđuje Rešenjem o priznavanju perioda mobilnosti.

Student je u obavezi da Erasmus + administrativnom koordinatoru škole blagovremeno dostavi sve relevantne dokumente u vezi sa ostvarenom mobilnošću (pisanu molbu, Ugovor o učenju/Ugovor o učenju i istraživanju/

Ugovor o stručnoj praksi i kvalitetu, Prepis ocena, Uverenje o obavljenoj stručnoj praksi, dokument o sistemu ocenjivanja u ustanovi - primaocu (ukoliko ovaj podatak nije sastavni deo Prepisa ocena), kao i kopije ovih dokumenata.

Kada utvrdi da su sva potrebna dokumenta dostavljena Erasmus+ administrativni koordinator dostavlja dokumentaciju Erasmus+ institucionalnom koordinatoru (u daljem tekstu: koordinator) koji je dužan da utvrdi koje je rezultate student postigao na studentskoj razmeni i da direktoru škole predlog za donošenje Rešenja o akademskom priznavanju perioda mobilnosti. Prilikom utvrđivanja rezultata koje je student ostvario na razmeni, koordinator može konsultovati odgovarajuća veća studijskih programa, odnosno nastavnike iz odgovarajućih naučnih oblasti.

Direktor škole je dužan da u roku od najkasnije 7 dana pre početka semestra u kojem student nastavlja program u matičnoj ustanovi, donese Rešenje o priznavanju perioda mobilnosti.

Rešenje o priznavanju perioda mobilnosti se dostavlja studentu i studentskoj službi kako bi se regulisale sve neophodne administrativne pojedinosti u vezi sa ostvarenom mobilnošću.

Ukoliko administrativna procedura iz prethodnog stava nije okončana u okviru propisanog roka, matična ustanova je dužna da studentu omogući nastavak studija i bez upisa navedenih podataka, kao i da pomenutu proceduru dovrši u najkraćem mogućem roku.

NAČELA PRIZNAVANJA PERIODA MOBILNOSTI

Priznavanje rezultata (ESPB bodova i ocena) stečenih tokom perioda mobilnosti zasniva se na načelima transparentnosti, fleksibilnosti i pravičnosti.

Načelo transparentnosti podrazumeva da su pravila o priznavanju perioda mobilnosti javno dostupna (na veb stranici i oglasnoj tabli PASS, odnosno škole, i sl.).

Načelo fleksibilnosti podrazumeva realan pristup priznavanju akademskih rezultata postignutih na razmeni. Potpuno sadržinsko poklapanje studijskih programa matične ustanove i ustanove-primaoca u kojoj je student bio na razmeni je nemoguće. Iz tog razloga je osnovni način priznavanja perioda mobilnosti fokusiranje na sličnostima i ishodima učenja, a ne na razlikama između studijskih programa koji se upoređuju. Akcenat je na znanju koje student stekne na razmeni iz određene oblasti, a koje ne mora biti identično, već srodno znanju koje bi iz određenog nastavnog predmeta stekao u matičnoj ustanovi.

Osnovni princip kojim se treba rukovoditi u postupku priznavanja perioda mobilnosti je princip pravičnosti, kao opšteprihvaćenog pravnog načela.

Suština mobilnosti je da se studentu omogući da akademske aktivnosti ostvari u ustanovi-primaocu i da mu se period mobilnosti računa kao da ga je ostvario u matičnoj ustanovi.

Student koji u ustanovi-primaocu nije položio sve ispite predviđene Ugovorom o učenju, odnosno nije stekao potrebnih 30 ESPB bodova po semestru, a pohađao je odgovarajuću nastavu, ima pravo da u matičnoj ustanovi polaže ispit/e iz semestra tokom kojeg je bio na razmeni, bez dodatnih predispitnih obaveza.

Poređenje i procenu sličnosti predmeta matične ustanove i ustanove-primaoca vrši Komisija matične ustanove. U svom radu na priznavanju rezultata koje je student ostvario na razmeni, Komisija može konsultovati odgovarajuća veća studijskih programa, odnosno nastavnike iz odgovarajućih naučnih oblasti.

Preporučuje se potpuno priznavanje predmeta koje je student položio u ustanovi- primaocu ukoliko su oni zamenljivi predmetima koje bi student polagao u matičnoj ustanovi. Pod zamenljivošću se podrazumeva srodnost naučnih oblasti i stečenog znanja kao ishoda savladanog gradiva (ishod procesa učenja).

Potpuno priznavanje iz prethodnog stava podrazumeva da student nakon povratka sa mobilnosti nema dodatnih obaveza (kao što su npr. pisanje seminarskog rada, polaganje kolokvijuma/dela ispita i sl.) iz predmeta koji je na osnovu Rešenja o priznavanju perioda mobilnosti zamenjen predmetom koji je položio u ustanovi-primaocu.

OSNOVNI KRITERIJUMI ZA PRENOŠENJE I PRIZNAVANJE ESPB BODOVA

Osnovni kriterijum za prenošenje i priznavanje ESPB bodova i ocena stečenih tokom perioda mobilnosti je ishod procesa učenja, a u skladu sa sledećim preporukama:

1. Priznavanje predmeta koji je student odslušao i položio u ustanovi-primaocu, a koji je srodan, tj. sličan nekom predmetu matične ustanove, vrši se na taj način što će se tumačiti da je student položio predmet koji je predviđen studijskim programom matične ustanove. Studentu se priznaju naziv, ESPB bodovi i fond časova koje srodan predmet ima u matičnoj ustanovi, bez obzira da li je predmet koji je student položio na razmeni nosio više ili manje ESPB bodova.

2. Mogućnost „zamene“ predmeta matične ustanove odnosi se i na obavezne i na izborne predmete. U Dodatku diplomi će se u rubrici 6.1 (Dodatne informacije o studentu) naznačiti činjenica da je određen predmet položen na razmeni u relevantnoj visokoškolskoj ustanovi u inostranstvu i navešće se tačan naziv predmeta (na izvornom jeziku), izvorna ocena, ESPB bodovi i sistem ocenjivanja ustanove-primaoca, tačno onako kako su ovi podaci navedeni u Prepisu ocena.

3. Ukoliko sadržaj odslušanog i položenog predmeta na razmeni u pogledu ishoda procesa učenja bitno odstupa od njemu srodnog predmeta u matičnoj ustanovi ili ukoliko predmet koji je student položio na razmeni uopšte ne postoji u matičnoj ustanovi, tada će se podaci o položenom predmetu i ostvarenim rezultatima u ustanovi-primaocu upisati u Dodatak diplomi, na izvornom jeziku i u izvornom obliku (u rubrici: "Položeni sledeći predmeti/aktivnosti koji nisu predviđeni studijskim programom za sticanje diplome"). U Rubrici 6.1 Dodatka diplomi ("Dodatne informacije o studentu") naznačuje se činjenica da je taj predmet položen na razmeni, naziv strane visokoškolske ustanove i sistem ocenjivanja, tačno onako kako su ovi podaci navedeni u Prepisu ocena.

4. Studentu se priznaju ocene ostvarene u ustanovi-primaocu. Ako sistemi ocenjivanja u ustanovi primaocu i matičnoj ustanovi nisu istovetni, ocene se, procesom usklađivanja, pretvaraju u ocene matične ustanove, u skladu sa ESPB

tabelom ocenjivanja Evropske komisije (*eng. ECTS Grading Table*), odnosno ESPB skalom ocena (*eng. ECTS Grading Scale*).

5. Usklađene ocene iz predmeta koje je student položio na razmeni, a koji su priznati kao da ih je položio u matičnoj ustanovi, ulaze u prosek ocena u matičnoj ustanovi. Ocene koje je student dobio za predmete koji nisu „zamenjeni“ srodnim predmetima matične ustanove, već su u izvornom obliku naznačene u skladu sa stavom 1. tačka 3. ovog člana, ne računaju se u prosečnu ocenu.

6. ESPB bodovi i ocene iz stava 1. tačke 1. i 2. ovog člana se tretiraju kao i svaki drugi predmet kojeg je student položio u matičnoj ustanovi (ESPB bodovi se računaju u ESPB bodove stečene u okviru studijskog programa).

7. ESPB bodovi predmeta iz stava 1. tačke 3. ovog člana ne ulaze u broj ESPB bodova u okviru studijskog programa, već u ukupan broj stečenih ESPB bodova.

8. Umesto metode zamene predmeta kako je to opisano u tačkama 1-7, priznavanje perioda mobilnosti studentu koji je na razmeni ostvario najmanje 30 ESPB po semestru može se vršiti metodom zamene semestra za semestar. Ovom metodom, studentu se priznaju ESPB bodovi koje je dobio na razmeni i ispiti koje je položio na razmeni, u njihovom izvornom (originalnom) obliku i nazivu, bez zamene predmeta sa sličnim predmetom matične ustanove i bez pretvaranja ocene u odgovarajuću ocenu matične ustanove. ESPB bodovi koje je student dobio na razmeni se računaju u broj ESPB bodova u okviru studijskog programa. Ocene koje je student dobio na razmeni se ne uzimaju u obzir prilikom računanja prosečne ocene postignute tokom studija. Nazivi predmeta koje je student položio na razmeni, ESPB bodovi i ocene koje je student dobio na razmeni se u studentski indeks i Dodatak diplomi upisuju u njihovom izvornom (originalnom) obliku. Primenom metode zamene semestra za semestar, stvara se pretpostavka da je student izvršio sve obaveze predviđene u matičnoj ustanovi za period koji je proveo na razmeni i student po povratku sa razmene neće imati nikakvih dodatnih akademskih obaveza u matičnoj ustanovi vezanih za njegov period mobilnosti.

9. Metoda opisana u tački 8. se može primeniti i u slučaju kada je student slobodne izborne predmete položio na razmeni.

TUMAČENJE I PRETVARANJE OCENA KOJE JE STUDENT DOBIO TOKOM PERIODA MOBILNOSTI U USTANOVU-PRIMAOCU

Studentu se priznaje ocena koju je ostvario na razmeni iz predmeta koji se može zameniti predmetom sa matične ustanove na taj način što će se, ukoliko sistemi ocenjivanja u ustanovi-primaocu i u matičnoj ustanovi nisu isti, ocena koju je student dobio na razmeni pretvoriti u ocenu koja bi toj oceni odgovarala u matičnoj ustanovi (tzv. „usklađena ocena“).

Proces usklađivanja ocena se vrši uskladu sa ESPB vodičem koji je izdat od strane Evropske komisije (*eng. ECTS User's Guide*).

Preporučuje se da Visoke škole, odnosno PASS, usklađivanje ocena vrše u skladu sa ESPB tabelom ocenjivanja (*eng. ECTS Grading Table*).

Preporučuje se da Visoke škole, odnosno PASS, do momenta dok ne započnu sa primenom ESPB tabele ocenjivanja, kao i u slučajevima za koje ne postoji gore pomenuti model za prenos i ekvivalenciju ocena, kao osnov za ekvivalenciju ocena koriste nacionalni sistem bodovanja i upoređivanje na osnovu tzv. ESPB skale ocenjivanja (*eng. ECTS Grading Scale*).

ČUVANJE PODATAKA I INFORMISANJE

Visoke škole, odnosno PASS prikupljaju, obrađuju i trajno čuvaju podatke o mobilnosti studenata i prenošenju ESPB bodova radi vođenja evidencije i izdavanja javnih isprava.

Visoke škole, odnosno PASS su dužni da sastave spisak predmeta koji su u prethodnim slučajevima zamenjeni srodnim predmetima visokoškolskih ustanova u inostranstvu i da taj spisak redovno ažuriraju.

Spisak predmeta iz prethodnog stava, pravila o akademskom priznavanju perioda mobilnosti, kao i sve ostale relevantne informacije vezane za studentske razmene, Visoke škole, su dužne da učine dostupnim studentima.

Visoke škole su dužne da na kraju svakog semestra PASS dostave podatke o studentskim mobilnostima ostvarenim u tom semestru:

- podatke o načinu objavljivanja i dostupnosti svih relevantnih informacija vezanih za studentsku mobilnost,
- podatke o programu razmene u okviru koga je realizovana studentska mobilnost,
- podatke o broju i profilu stranih studenata koji su kod njih na razmeni, studijskog poseti ili stručnoj praksi, odnosno o broju i profilu odlazećih studenata,
- podatke o matičnim ustanovama sa kojih su došli strani studenti, odnosno o ustanovama-primaocima na koje su otišli domaći studenti,
- podatke o periodu mobilnosti.

Napomene:

Na mobilnost studenata u vidu stručne prakse, analogno se primenjuju odredbe ovog Pravilnika koje se odnose na mobilnost u vidu studijskog boravka.

Prilozi ovom Pravilniku čine njegov sastavni deo i služe kao modeli osnovnih dokumenata mobilnosti koje Visoke škole mogu prilagoditi svojim potrebama.

PRILOG 1

STUDY PLAN Exchange Bachelor and Master

INFORMATION

Make sure you choose courses of relevance to your study programme at your home university so that the courses completed during your mobility will be recognized as counting towards your degree!

Please note that you choose courses which are offered at the host university of your choice.

All Undergraduate and Master exchange scholars need to complete at least ECTS per semester for the period of their _____ mobility!

In case you are planning to do research activities for your bachelor or master thesis, please precisely describe your planned research activities below (instead of/ additionally to listing your courses below).

STUDY PLAN

Name of the student:

HOME institution:

HOST institution:

Academic subject:

Field of study:

Course unit code	Course unit title	Number of ECTS credits

Student's signature: _____

Date: _____

HOME INSTITUTION

We confirm that the proposed programme of study plan is approved. In case of selection of the candidate, the learning agreement, drawn up on the basis of this study plan, will be recognized at our university once the student returns from his/her mobility.

Vice dean for education

Stamp of the institution:

Signature: _____

Date: _____

PRILOG 2

LEARNING AGREEMENT for Undergraduate exchange and Master exchange
ACADEMIC YEAR 20../20.. - FIELD OF STUDY:
Mobility period:

Name of the student:

HOME institution:

HOST institution:

Please note: Make sure you choose courses of relevance to your study programme at your home university so that the courses completed during your mobility will be recognized as counting towards your degree! Make also sure you choose courses which are indeed offered at your chosen host universities.

Please note: All Undergraduate and Master exchange scholars need to successfully complete at least ____ECTS/month for the period of their mobility! In case you are planning to do research activities for your bachelor or master thesis, please precisely describe your planned research activities below (instead of / additionally to listing your courses below).

Course unit code	Course unit title	Number of ECTS credits

Student's signature: _____

Date: _____

HOME INSTITUTION

We confirm that the proposed study and research plan is approved, is in accordance with the applicant's field of studies and research, and will be recognized at our university once the student returns from his/her mobility.

Dean of the _____

Rector of the The Academy Of
Vocational Studies

Signature: _____

Signature: _____

Date:

Date:

HOST INSTITUTION

The host institution will provide student accommodation Yes/No (*)

If yes, give all accommodation details: _____

The host institution will provide student nutrition Yes/No (*)

The host institution will provide student public transport Yes/No (*)

The host institution will enable student to use health care Yes/No (*)

(*): Please indicate appropriate answer

We confirm that the proposed programme of learning agreement is part of the curriculum at our Academy and these courses/modules can be offered to the student. On completion of the programme the host institution will issue a Transcript of Records to the student.

Contact person at receiving institution

Signature: _____

Date:

PRILOG 3

TRAINING AGREEMENT and QUALITY COMMITMENT

I. DETAILS OF THE STUDENT

Name of the student:

Subject area: Academic year

Degree:

Sending institution:

II. DETAILS OF THE PROPOSED TRAINING PROGRAMME ABROAD

Host organisation:

Planned dates of start and end of the placement period: from..... till,
that is..... months

Knowledge, skills and competence to be acquired:

Detailed programme of the training period:

Tasks of the trainee:

Monitoring and evaluation plan:

III. INFORMATION on THE PARTNER HIGHER EDUCATION INSTITUTION in the HOST COUNTRY (OPTIONAL)

Whilst keeping full responsibility for the placement and for any modification to this agreement, the sending institution has a local partnership with *(to be filled in with the name of the partner higher education institution)* in view of helping with the monitoring of the mobility abroad.

All parties will keep the sending institution informed of their exchanges.

The contact person in the partner institution is:

Name:

Function:

Phone number:

e-mail:

Address:

IV. COMMITMENT OF THE THREE PARTIES

By signing this document the student, the sending institution and the host organisation confirm that they will abide by the principles of the Quality Commitment for Erasmus student placements set out in the document below.

The student

Student's signature: _____ Date: _____

The sending institution

We confirm that this proposed training programme agreement is approved. The placement is part of the curricula Yes / No (*)

On satisfactory completion of the training programme the institution will

- ◆ award ECTS Yes / No (*) If Yes, please indicate number of ECTS credits:
- ◆ record the training period in the student's Transcript of Records: Yes / No (*)
- ◆ In addition, the mobility period will be documented in the Europass Mobility Document: Yes / No (*)

(*): Please indicate appropriate answer

Coordinator's name and function

Coordinator's signature: _____ Date: _____

The host organization

The student will receive a financial support for his/her placement Yes/No (*)
The student will receive a contribution in kind for his/her placement Yes/No (*)

(*): Please indicate appropriate answer

We confirm that this proposed training programme is approved. On completion of the training programme the organisation will issue a Certificate to the student.

Coordinator's name and function

Coordinator's signature: _____ Date: _____

QUALITY COMMITMENT For student placements

This Quality Commitment replicates the principles of the European Quality Charter for Mobility

THE SENDING HIGHER EDUCATION INSTITUTION* UNDERTAKES TO:

Define the **learning outcomes** of the placement in terms of the knowledge, skills and competencies to be acquired

Assist the student in **choosing** the appropriate host organisation, project duration and placement content to achieve these learning outcomes

Select students on the basis of clearly defined and transparent criteria and procedures and sign a **placement contract** with the selected students.

Prepare students for the practical, professional and cultural life of the host country, in particular through language training tailored to meet their occupational needs

Provide **logistical support** to students concerning travel arrangements, visa, accommodation, residence or work permits and social security cover and insurance

Give **full recognition** to the student for satisfactory completed activities specified in the Training Agreement

Evaluate with each student the personal and professional development achieved through participation in the Erasmus programme

THE SENDING INSTITUTION* AND HOST ORGANISATION JOINTLY UNDERTAKE TO:

Negotiate and agree a tailor-made **Training Agreement** (including the programme of the placement and the recognition arrangements) for each student and the adequate mentoring arrangements **Monitor** the progress of the placement and take appropriate action if required

THE HOST ORGANISATION UNDERTAKES TO:

Assign to students **tasks and responsibilities** (as stipulated in the Training Agreement) to match their knowledge, skills, competencies and training objectives and ensure that appropriate equipment and support is available

Draw a **contract or equivalent document** for the placement in accordance with the requirements of the national legislation

Appoint a mentor to advise students, help them with their integration in the host environment and monitor their training progress

Provide **practical support** if required, check appropriate insurance cover and facilitate understanding of the culture of the host country.

THE STUDENT UNDERTAKES TO:

Comply with all **arrangements** negotiated for his/her placement and to do his/her best to make the placement a success

Abide by the **rules and regulations** of the host organisation, its normal working hours, code of conduct and rules of confidentiality

Communicate with the sending institution about any problem or changes regarding the placement

Submit a report in the specified format and any required supporting documents at the end of the placement

* In the event that the higher education institution is integrated in a consortium, its commitments may be shared with the co-ordinating organisation of the consortium

Course unit code :

Refer to the ECTS Course catalogue

**Duration of
course unit :**

Y = 1

academic year

1S= 1 semester

1T=1 term/trimester

2S= 2 Semesters

2T=2 terms/trimesters

Grading:

a) Description of the institutional grading system:

b) Grading distribution in the department or programme (please specify)

ECTS credits :

1 academic year

= 60 credits

1 semester

= 30 credits

1 term/trimester

= 20 credits

Course unit code :

Refer to the ECTS Course catalogue

Duration of course unit:

Y = 1 academic year

1S= 1 semester

1T=1 term/trimester

2S= 2 Semesters

2T=2 terms/trimesters

Grading:

a) Description of the institutional grading system:

Local Grade	Definition
10	Outstanding
9	Excellent
8	Very Good
7	Good
6	Sufficient
5	Insufficient

b) Grading distribution in the department or programme (please specify)

Local Grade	ECTS Grades	Definition	Percentage of successful normally achieving the grade
10	A+	Outstanding	10%
9	A	Excellent	25%
8	B	Very Good	30%
7	C	Good	25%
6	D	Sufficient	10%
5	F	Insufficient	

ECTS credits :

1 academic year

1 semester

1 term/trimester

= 60 credits

= 30 credits

= 20 credits

PRILOG 6

We herewith confirm that student

Students name: _____

Address: _____

Has carried out placement at our organization

Name of company: _____

Type: _____

Address: _____

Country: _____

The placement took place **from** _____ **till** _____

His/her tasks were:

Acquired competences and skills:

Total working time: _____ hours/day; _____ days a week; _____ hours in total.

Name and function of the internship provider: _____

Signature: _____ **Date and Place:** _____

PRILOG 7

Prva akademija strukovnih studija

_____ Visoka škola

Datum:

Broj:

Student: _____ (br. indeksa: _____)

Smer/studijski program: _____

Godina studija na kojoj je student bio na razmeni/stručnoj praksi: _____

Semestar/semestri koje je student proveo na razmeni/stručnoj praksi: zimski/
letnji semestar akademske _____/_____ godine.

Period mobilnosti (za mobilnost kraću od jednog semestra): od _____ do _____

Ustanova primalac: _____

Osnov razmene/stručne prakse: _____

REŠENJE O AKADEMSKOM PRIZNAVANJU PERIODA MOBILNOSTI

I) Utvrđuje se da su predmeti koje je student _____
(ime i prezime studenta) položio na ustanovi - primaocu, a ispunjavaju
uslove da u potpunosti budu priznati i zamenjeni relevantnim predmetnom
matične ustanove, sledeći:

	Predmet koji je položen na ustanovi-primaocu	Broj ESPB bodova koje je student ostvario na ustanovi-primaocu	Fond časova na ustanovi-primaocu	Ocena dobijena na ustanovi-primaocu	Predmet matične ustanove sa kojim se ispit položen na razmeni zamenjuje	Broj ESPB kojise priznaje	Fond časova kojise priznaje	Usklađena ocena (odgovarajuća ocena na Školi)
1.								
2.								
3.								

II) Utvrđuje se da su predmeti koje je student _____
(ime i prezime studenta) položio na ustanovi - primaocu, a koji se ne mogu
zameniti srodnim predmetom matične ustanove, odnosno slobodni izborni
predmeti koje je student položio na razmeni i koji će se naznačiti u Dodatku
diplomi, sledeći:

	Predmet koji je položen na ustanovi - primaocu (na izvornom)	Broj ESPB koje je student ostvario na ustanovi- primaocu	Fond časova na ustanovi- primaocu	Ocena koju je student dobio na ustanovi- primaocu
1.				
2.				
3.				

III) Da bi realizovao sve obaveze predviđene studijskim programom za akademski period koji je student proveo na razmeni, _____ (ime i prezime studenta) treba da položi sledeće ispite:

	Naziv predmeta	Fond časova	ESPB bodovi
1.			
2.			
3.			

Obrazloženje

Student _____ (ime i prezime studenta) je po okončanju perioda mobilnosti pomoćniku direktora za nastavu dostavio neophodnu dokumentaciju radi priznavanja predmeta položenih na ustanovi-primaocu tokom perioda mobilnosti. Pomoćnik direktora za nastavu je u skladu sa Pravilnikom o mobilnosti studenata i akademskom priznavanju perioda mobilnosti, a na osnovu podnete dokumentacije, utvrdio koje je rezultate student postigao na studentskoj razmeni i dostavio direktoru predlog za donošenje Rešenja o priznavanju perioda mobilnosti.

Na osnovu navedenog, direktor je odlučio kao u dispozitivu.

DIREKTOR VISOKE ŠKOLE

Prilozi:

- Ugovor o učenju/Ugovor o učenju i istraživanju/Ugovor o stručnoj praksi i kvalitetu,
- Prepis ocena, Uverenje o obavljenoj stručnoj praksi/ dokument o sistemu ocenjivanja u ustanovi-primaocu (ukoliko ovaj podatak nije sastavni deo Prepisa ocena)

Dostaviti:

- Studentu
- Studentskoj službi
- Arhivi

PRILOG 8

ESPB TABELA OCENJIVANJA (*ECTS Grading Table*)

ESPB tabela ocenjivanja za potrebe usklađivanja ocene koju je student dobio na razmeni sa ocenom koja bi bila odgovarajuća na matičnoj ustanovi, iziskuje da matične ustanove vode statističke podatke o uspehu studenata.

Pomenuti statistički podaci služe za proces donošenja odluke o „**usklađenoj oceni**“, tj. o oceni koja je na matičnoj ustanovi ekvivalentna oceni koju je student dobio na razmeni iz određenog predmeta.

Do usklađene ocene se dolazi tako što se **upoređuju statistički podaci o uspehu studenata** matične ustanove sa statističkim podacima o uspehu studenata ustanove - primaoca na kojoj je student bio na razmeni.

Glavni kriterijum za ekvivalenciju ocena je **procentualni udeo ocena u skalama ocenjivanja na obe ustanove**.

Primer usklađivanja ocena stečenih na razmeni sa ocenom koja joj je ekvivalentna na matičnoj ustanovi:

OCENE NA USTANOVI A	STATISTIČKI PODACI O USPEHU STUDENATA NA USTANOVI A (procenat studenata koji je dobio ovu ocenu)	OCENE NA USTANOVI B	STATISTIČKI PODACI O USPEHU STUDENATA NA USTANOVI B (procenat studenata koji je dobio ovu ocenu)
30 cum laude*	5.6%	1	20%
30	15.7%	2	35%
29	0.5%	3	25%
28	12.3%	4	20%
27	11.8%		
26	9.0%		
25	8.2%		
24	11.3%		
23	2.7%		
22	6.0%		
21	2.3%		
20	5.7%		
19	1.9%		
18	6.9%		
UKUPNO			

* Cum laude – sa pohvalama

U navedenom primeru su prikazani statistički podaci o uspehu studenata dve visokoškolske ustanove na određenom studijskom programu u poslednje dve godine. Upoređujući procenat dodeljenih ocena, studentu koji je na ustanovi A dobio ocene 30 cum laude ili 30, na ustanovi B biće ekvivalentna ocena 1, jer je udeo ocene 1 na ustanovi B 20%, što odgovara zbiru udela ocena 30 cum laude i 30 ($5,6\% + 15,7\%$) tj. približno 20%. Oceni 2 (35% studenata) na ustanovi B na ustanovi A biće ekvivalentne ocene od 26 do 29 ($9\% + 11,8\% + 12,3\% + 0,5\%$).

PRILOG 9

**ESPB TABELA OCENJIVANJA (*ECTS Grading Table*)
U POSTUPKU EKVIVALENCIJE OCENA**

Prva akademija strukovnih studija			
_____visoka škola			
Lokalna ocena	ESPB ocena	Opis	Procenat studenata koji dobijaju ove ocene
10	A+	Izuzetan	10%
9	A	Odličan	25%
8	B	Vrlo dobar	30%
7	C	Dobar	25%
6	D	Dovoljan	10%
5	F	Nije položio	

Ovo je još jedan model koji bi trebalo da olakša usklađivanje ocena između ustanova sa različitim sistemima ocenjivanja. Uz pretpostavku distribucije ocena koja je data u procentima, 10% najboljih studenata dobija ESPB ocenu A što je na Univerzitetu u Nišu ekvivalentno oceni 10. Po istom principu se vrši ekvivalencija i ostalih ocena.

www.ecbac-tempus.com | e-mail: info@ecbac-tempus.com